

Warszawa, dnia 16 marca 2025 r.

P-16.03.2025-KP-B

Szanowny Pan

Szanowny Panie Mecenasie,

1. W odpowiedzi na pismo radcy prawnego J. (Wnioskodawca) z dnia 2 lutego 2025r., o udzielenie informacji, czy w świetle regulacji Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499; dalej też jako „Ustawa” lub „u.r.p.”) dopuszczalne jest zawarcie przez radcę umowy o pracę w jednostce nie będącej państwową jednostką sfery budżetowej, w której znajdowało się będzie postanowienie, zgodnie z którym radca prawny w pewnych wypadkach będzie uprawniony do dodatkowego wynagrodzenia w wysokości równej 100 % kosztów zastępstwa sądowego wynikającej z przepisów rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych jeszcze zanim koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej, Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych (dalej też jako „KEiWZ” lub „Komisja”), mając na względzie przepisy Ustawy oraz Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, dalej też jako „KERP”), podziela stanowisko Wnioskodawcy o prawnej dopuszczalności ustalenia przez pracodawcę oraz radcę prawnego będącego pracownikiem, zasad dodatkowego wynagradzania korzystniejszych niż wskazane w przepisie art. 22⁴ ust. 2 Ustawy.

2. Zgodnie z przepisem art. 22⁴ ust. 2 u.r.p., radca prawny jest uprawniony do dodatkowego wynagrodzenia w wysokości **nie niższej niż 65%** kosztów zastępstwa sądowego zasądzonych na rzecz strony przez niego zastępowanej lub jej przyznanych w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym lub w postępowaniu egzekucyjnym, **jeżeli koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej**. W państwowych jednostkach sfery budżetowej wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia określa umowa cywilnoprawna.

3. Cytowany przepis jest częścią art. 22⁴ u.r.p., normującego kwestie dotyczące wynagrodzenia radcy prawnego wykonującego zawód w ramach stosunku pracy, w ramach

którego świadczy pomoc prawną w postaci zastępstwa procesowego na rzecz swojego pracodawcy (strony przez siebie zastępowanej) (por. Sołtys w: T. Scheffler (red.), Ustawa o radcach prawnych. Komentarz. Wyd. 2, Warszawa 2022, kom do art. 22⁴ u.r.p., nb. 11).

4. Mając na względzie przepis art. 9 § 1 Kodeksu Pracy (ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r.; t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 277), podzielić należy pogląd, że systemowo, przepis art. 22⁴ u.r.p. zalicza się do przepisów prawa pracy. Zgodnie bowiem z przywołanym powyżej przepisem Kodeksu Pracy, ilekroć w Kodeksie pracy jest mowa o prawie pracy, rozumie się przez to przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, [...]. Na podstawie przepisu art. 9 § 1 Kodeksu Pracy, postanowienia umów o pracę oraz innych aktów, na których podstawie powstaje stosunek pracy, nie mogą być mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy. Postanowienia takich umów i aktów, mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy są nieważne; zamiast nich stosuje się odpowiednie przepisy prawa pracy (§ 2).

5. Wskazać należy, że w zgodnie z orzecznictwem, pracownicze roszczenia o dodatkowe wynagrodzenie za pracę, które przysługuje radcy prawnemu zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę w wysokości nie niższej niż 65% zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego, o ile koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej (art. 22⁴ ust. 2 u.r.p.), zawsze mają charakter roszczeń ze stosunku pracy, choćby zostały uzgodnione według korzystniejszych zasad (w tym bez warunku ich wyegzekwowania od strony przeciwnej) (*tak Sąd Najwyższy - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 grudnia 2019 r. II PK 99/18, Legalis*). SN wskazał powyższe na tle stanu faktycznego, w którym te korzystniejsze warunki wynikały z zawartej przez strony stosunku pracy ugody prawa pracy w związku ze zmianą podstawy prawnej dalszego świadczenia obsługi prawnej pozwanego, ze stosunku pracy na umowę zlecenia wykonywaną przez kancelarię prawną, którą uruchomił były pracownik. Wskazał też, że roszczeniem ze stosunku pracy jest każde roszczenie radcy prawnego, którego podstawą jest stosunek pracy powstały na podstawie lub w związku z wykonywaniem przez radcę prawnego umownych lub ustawowo określonych obowiązków pracowniczych, w tym z tytułu sprawowania sądowej obsługi prawnej pracodawcy.

6. Z przepisu art. 22⁴ u.r.p. wynika po pierwsze, minimalna wysokość ustawowego wynagrodzenia, do którego uprawniony jest radca prawny i jest to wysokość nie niższa niż 65% kosztów zastępstwa sądowego zasądzonych na rzecz strony przez niego zastępowanej lub jej przyznanych w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym lub w postępowaniu egzekucyjnym.

7. Po drugie, przepis ten wskazuje, że wynagrodzenie to jest radcy prawnemu należne jeżeli koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej.

8. O ile zatem strony umowy o pracę nie postanowiły odmiennie, pracodawca ma obowiązek wypłacić kwotę kosztów zasądzonych na rzecz pracodawcy, w wysokości 65 % otrzymanych od drugiej strony procesu kosztów zastępstwa procesowego.

9. Komisja podziela stanowisko doktryny, że przepis art. 22⁴ ust. 2 u.r.p. ma charakter gwarancyjny i nie przewiduje wyjątków, co oznacza, że radcy prawnemu należy się dodatkowe wynagrodzenie ze stosunku pracy (zob. art. 56 Kodeksu cywilnego w zw. z art. 22⁴ ust. 2 u.r.p.), a nie na podstawie umowy cywilnoprawnej (*tak, Soltys w: T. Scheffler (red.), Ustawa o radcach prawnych. Komentarz. Wyd. 2, Warszawa 2022, kom do art. 22⁴ u.r.p., nb. 7, w kontekście radcy prawnemu zatrudnionego w państwowych jednostkach sfery budżetowej, któremu także, wynagrodzenie dodatkowe przysługuje nawet w razie niezawarcia umowy cywilnoprawnej określającej wysokość i termin jego wypłaty; zob. też Z. Klatka w: Ustawa o radcach prawnych. Komentarz. Warszawa 1999, s. 177*).

10. Zdanie drugie ww. przepisu mówiące o wysokości czy terminie wypłaty wynagrodzenia na warunkach zawartej umowy cywilnoprawnej dotyczy tylko radców prawnych zatrudnionych w państwowych jednostkach sfery budżetowej, a nie radców prawnych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w ogólności. Umowa taka może zawierać korzystniejsze niż w zdaniu pierwszym zasady wypłaty wynagrodzenia. Pracodawca nie będący państwową jednostką budżetową nie musi zawierać dodatkowej umowy w zakresie dodatkowego wynagrodzenia.

11. Komisja nie znajduje przeszkód aby umowa między pracownikiem – radcą prawnym a pracodawcą, regulowała w sposób korzystniejszy dla pracownika, niż to wynika z art. 22⁴ ust. 2 u.r.p., tak kwestie wysokości wynagrodzenia dodatkowego z tytułu zastępstwa sądowego (podwyższenia wynagrodzenia dodatkowego) jak i np. uniezależniła zapłatę zasądzonych kosztów od warunku ich ściągальności, przewidywała płatności sukcesywne wraz ze stopniem wyegzekwowania należności czy ustaliła inny termin rozliczenia za oznaczony okres czasu itp. (por. Soltys w: T. Scheffler (red.), Ustawa o radcach prawnych. Komentarz. Wyd. 2, Warszawa 2022, kom do art. 22⁴ u.r.p., nb. 7). Brak jest również przeciwskażeń, aby wymienione kwestie były regulowane przez umowę o pracę z radcą prawnym.

12. Komisja zwraca też uwagę, że kształtując treść odnośnych postanowień radca prawny powinien kierować się postanowieniem art. 36 ust. 1-3 KERP. Wysokość wynagrodzenia radcy prawnego lub sposób jego ustalenia powinny zostać uzgodnione z klientem przed przystąpieniem do świadczenia pomocy prawnej. Wysokość wynagrodzenia powinna być ustalana, w szczególności z uwzględnieniem koniecznego nakładu pracy, wymaganej specjalistycznej wiedzy, umiejętności i odpowiedniego doświadczenia, stopnia trudności i złożoności sprawy, jej precedensowego bądź nietypowego charakteru, miejsca i terminu świadczenia usługi lub innych szczególnych warunków wymaganych przez klienta, znaczenia sprawy dla klienta, odpowiedzialności wiążącej się z prowadzeniem sprawy, utraty lub ograniczenia możliwości pozyskania lub wykonywania czynności zawodowych na rzecz innych klientów oraz rodzaju więzi z klientem. Przepisy KERP uniemożliwiają radcy

prawnemu zawarcie z klientem umowy, na mocy której klient zobowiązałoby się zapłacić wynagrodzenie za prowadzenie sprawy wyłącznie w razie osiągnięcia pomyślnego jej wyniku, (chyba że co innego stanowią przepisy prawa). Przepisy te dopuszczają jednak zawarcie umowy, która przewiduje dodatkowe wynagrodzenie za pomyślny wynik sprawy. Umowa taka powinna zostać zawarta przed ostatecznym rozstrzygnięciem sprawy.

Opracowanie:

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek

Przewodnicząca

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek